

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2023-10-27 Nr. (1.19.-2023-538)2-926
Į 2023-10-18 Nr.STAP-852(19.1E-33)

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO
2018 M. KOVO 29 D. ĮSAKYMO NR.A1-141 „DĖL ATVEJO VADYBOS TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO NR.23-15253 DERINIMO**

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymo Nr.A1-141 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektu (toliau – Projektas) teikia šias pastabas:

1. Papildyti Projekto 2.9 punkte nurodytą sąvokos „šėimos stebėseną“ išdėstymą, *įtraukiant ne tik informacijos ir duomenų rinkimą, tačiau ir jų analizavimą bei vertinimą*. Tai atitiktų ir Projekto 51 punkte nurodytą atvejo vadybininko atliekamą stebėsenos procesą, kuriame išdėstyta, jog atvejo vadybininkas kartu su kitais specialistais analizuoja vaiko ir (ar) šėimos stiprybes, įsipareigojimus, vertinamas pagalbos priemonių, būdų ir paslaugų poveikį vaikui ir (ar) šėimai ir atitiktis vaiko ir (ar) šėimos poreikiams.

2. Projekto 18 punkte reglamentuota vaiko teisė būti išklaustytam atvejo vadybos procese. Šio punkto 3 sakinyje reglamentuojama, jog „siekdamas apsaugoti vaiką nuo galimo neigiamo poveikio, VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius gali priimti sprendimą į atvejo vadybos posėdį nekviesti vaiko, tačiau tokiu atveju VVTAIT arba jos įgalioto teritorinio skyriaus atstovas turi iš anksto išklausti vaiko nuomonę <...>“. T.y. nustatyta, kad sprendimą, jog vaikas nekviečiamas į atvejo vadybos posėdį, priima VVTAIT. Kituose Aprašo punktuose numatytos nuostatos, kad būtent atvejo vadybininkas į atvejo vadybos posėdį kviečia šėimą ir vaiką (Aprašo 27 p.), kitus specialistus (Aprašo 85 p.). Atsižvelgiant į tai, jog būtent atvejo vadybininkas koordinuoja atvejo vadybos procesą bei būtent šiam specialistui numatyta pareiga suteikti vaikui informaciją apie darbą su šėima (paaiškinti, kas yra atvejo vadyba, kt.), siūlytina minėtame 18 punkto 3 sakinyje taip pat numatyti, jog VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius *ar atvejo vadybininkas gali priimti sprendimą į atvejo vadybos posėdį nekviesti vaiko*.

3. Projekto 19 p. nurodyta, kad „Po atvejo vadybos posėdžio <...> atvejo vadybininkas <...> gali teikti užpildytą Prašymą-paraišką“. Siūlytina taisyti vietoje „gali teikti“ į „pateikia“. Manytina, kad jeigu nustatomas šėimos socialinių paslaugų poreikis, tai nesvarstoma galimybė teikti prašymą-paraišką socialinėms paslaugoms gauti, bet privalomai pateikiamas prašymas-paraiška.

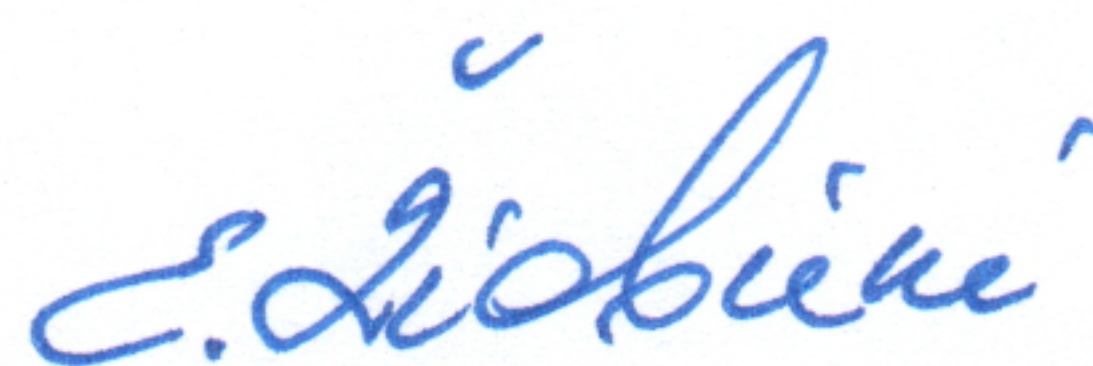
4. Praktinėse situacijose, kuomet nustatoma vaikui nesaugi aplinka pas vieną iš tėvų, su kuriuo vaikas gyvena (vertinant vaiko apsaugos poreikį nustatomi rizikos veiksniai vienam iš tėvų) bei vaikas perduodamas kitam iš tėvų, su kuriuo nėra nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, kyla klausimų, kas ir kada (kokiais terminais) sprendžia dėl vertinimo, ar vaiko apsaugos poreikio rizikos veiksniai vieno iš tėvų atžvilgiu išnyko, kai į teismą nesikreipiama dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo/pakeitimo (laikinių apsaugos priemonių taikymo). Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigoje žinomi atvejai, kai tėvams paliekama patiems nuspręsti, ar vaikui grįžti pas vieną iš tėvų yra saugu, taip pat pareiškėjai skundžiasi, jog jie yra nežinioje, kas ir kaip turi spręsti dėl pakartotinio aplinkos saugumo įvertinimo (aplinkybių, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnykimo). Atsižvelgiant į tai, siūlytina papildyti Projekto 46 p., kuomet atvejo vadybos posėdžio metu peržiūrint pagalbos planą ar dirbant su šėima paaiškėja, kad aplinkybės, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus fiziniam ar psichiniam vaiko saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnyksta, numatant nuostatą, jog: jei buvo

nustatyti vaiko apsaugos poreikio rizikos veiksniai vienam iš tėvų bei vaikas perduotas kitam iš tėvų, su kuriuo nėra nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, atvejo vadybininkas apie aplinkybių, dėl kurių buvo iškilęs realus pavojus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, išnykimą nedelsdamas raštu informuoja VVTAIT arba jos įgaliotą teritorinį skyrių (nurodomas vaiko vardas, pavardė, gimimo data) ir organizuoja atvejo vadybos posėdį, kuriame, vadovaudamiesi atvejo vadybininko motyvuotu ir argumentuotu siūlymu, VVTAIT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius priima sprendimą dėl pakartotinio saugios aplinkos vertinimo, jei nėra kreiptasi į teismą dėl vaiko gyvenamosios vietos. Pritarus šiam pasiūlymui, siūlytina svarstyti galimybę papildyti ir Projekto 45 punktą, numatantį pagalbos plano peržiūrėjimo terminą.

5. Projekto 60 p. siūlytina atsisakyti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusio asmens ar jo atstovo pagal įstatymą prašyti prašyme dėl atvejo vadybos posėdžių organizavimo atskirai nuo smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančio asmens nurodyti „prašymo argumentus“. Manytina, kad prašant argumentuoti prašymą tik apsunkinama prašymo pateikimo procedūra. Priežastys nenoro susitikti su smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančiu asmeniu visuotinai numanomos. Nesuprantama, kaip asmens prašyme nurodyti argumentai gali įtakoti sprendimus dėl atvejo vadybos posėdžių organizavimo atskirai smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančio ar smurtą artimoje aplinkoje patyrusio asmens ar jo atstovo pagal įstatymą ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliančio asmens.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė